

Samen zetten wij
veiligheid op 1

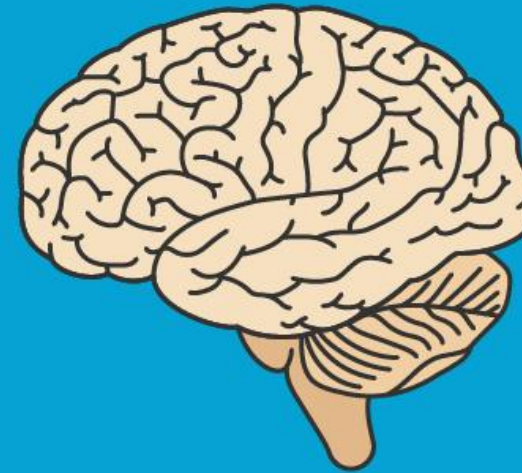
Is onze
menselijke
gedrag

Dorien Janssen
12 oktober 2023

Dorien Janssen, MSc

Toegepaste cognitieve psychologie

- (Veiligheids) cultuur
- Cognitieve ergonomie
 - Systemen
 - Interfaces
 - Procedures
- (Ongevals) onderzoek

Oefening 1

Instructie: Lees hardop voor wat er staat

ROOD	GEEL	BLAUW
GROEN	ROOD	GEEL
BLAUW	GEEL	GROEN

Oefening 2

Instructie: Lees hardop voor wat er staat

ROOD	GEEL	BLAUW
GROEN	ROOD	GEEL
BLAUW	GEEL	GROEN

Oefening 3

Instructie: Lees hardop voor wat er staat

ROOD	GEEL	BLAUW
GROEN	ROOD	GEEL
BLAUW	GEEL	GROEN

Oefening 3

Instructie: Lees hardop voor wat er staat

ROOD	GEEL	BLAUW
GROEN	ROOD	GEEL
BLAUW	GEEL	GROEN

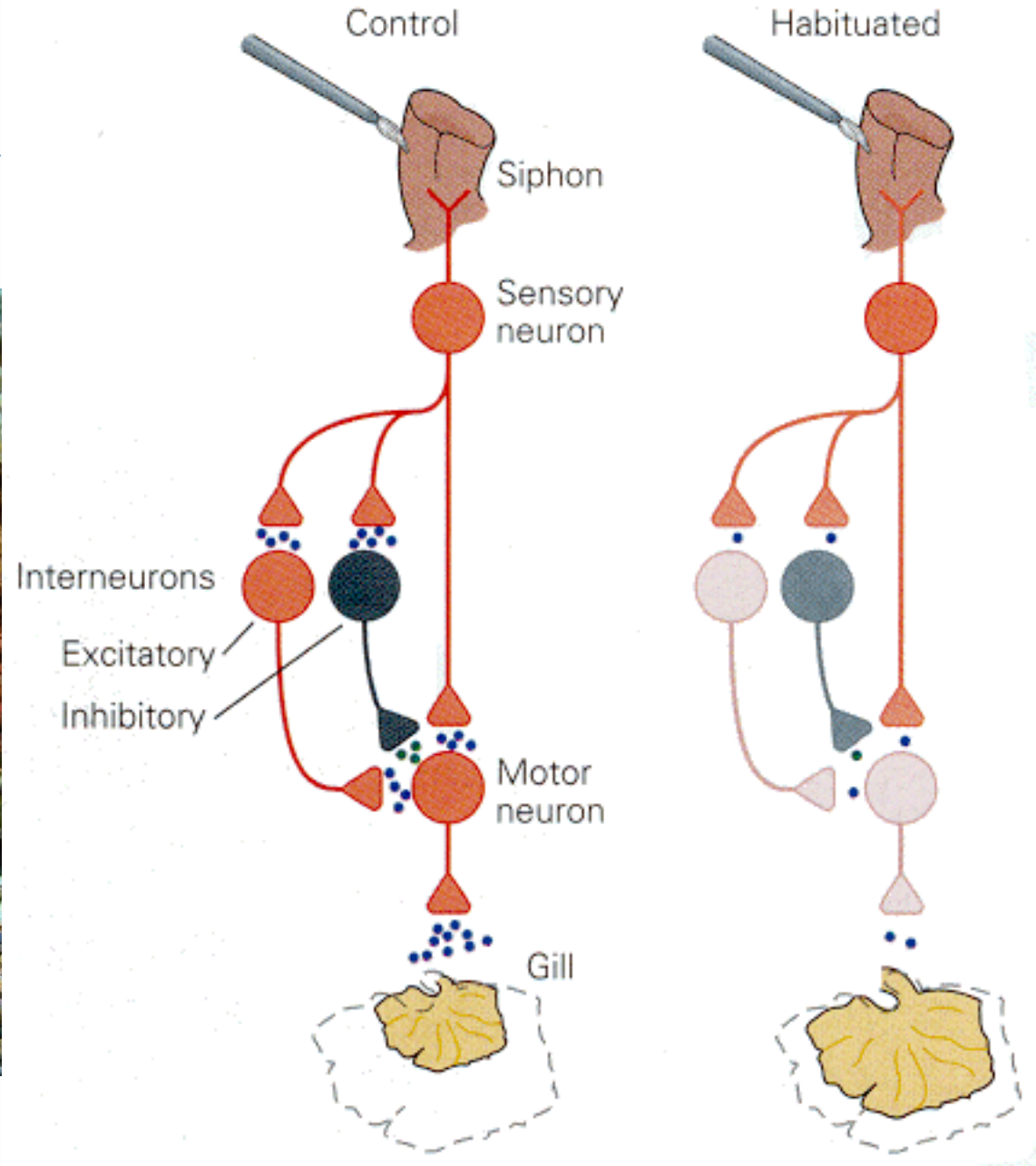
Oefening 4 – zeg de kleur van het woord
LET OP! Procedure is gewijzigd!

ROOD	GEEL	BLAUW
GROEN	ROOD	GEEL
BLAUW	GEEL	GROEN

Habituatie - Wikipedia

Habituatie of **gewenning** is de eenvoudigste vorm van leren. Habituatie is het geleidelijk (passief) wennen aan herhaaldelijke terugkerende prikkels. Het kan al worden aangetoond bij eenvoudige organismen zoals de zeeslak (*Aplysia*).

Habituatie – de Applysia

Maar is dat dan te extrapoleren naar gedrag?

Zeker

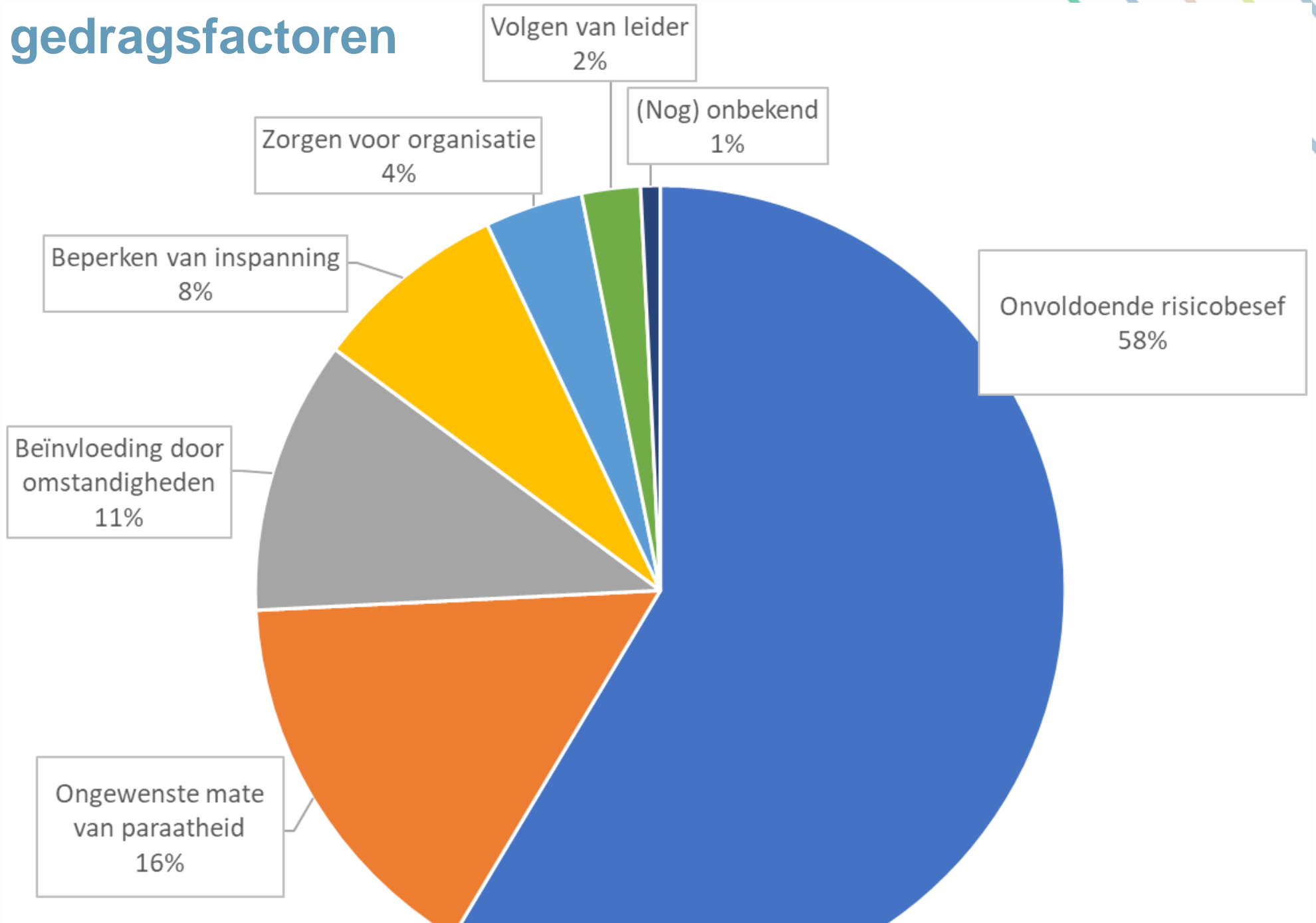
Neuronen wennen aan stimuli, mensen wennen aan toestanden.

Netbeheer
Nederland

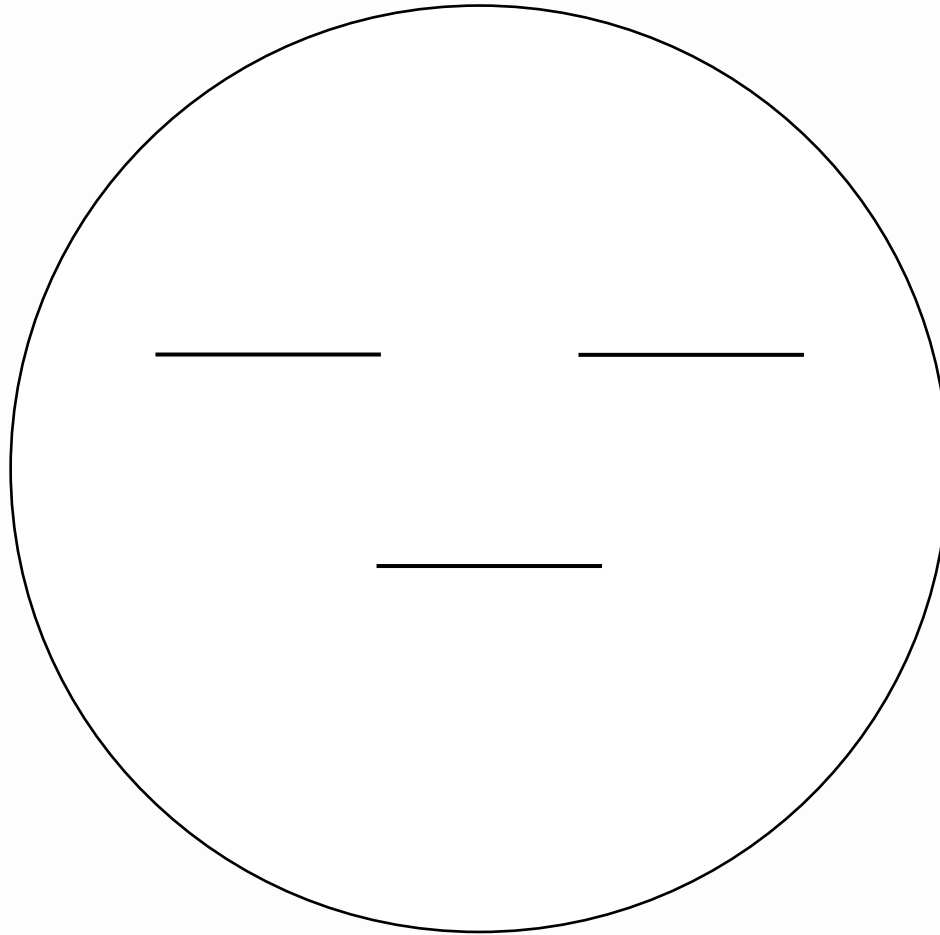
Is onze
menselijke
gedrag

Incidenten: gedragsfactoren

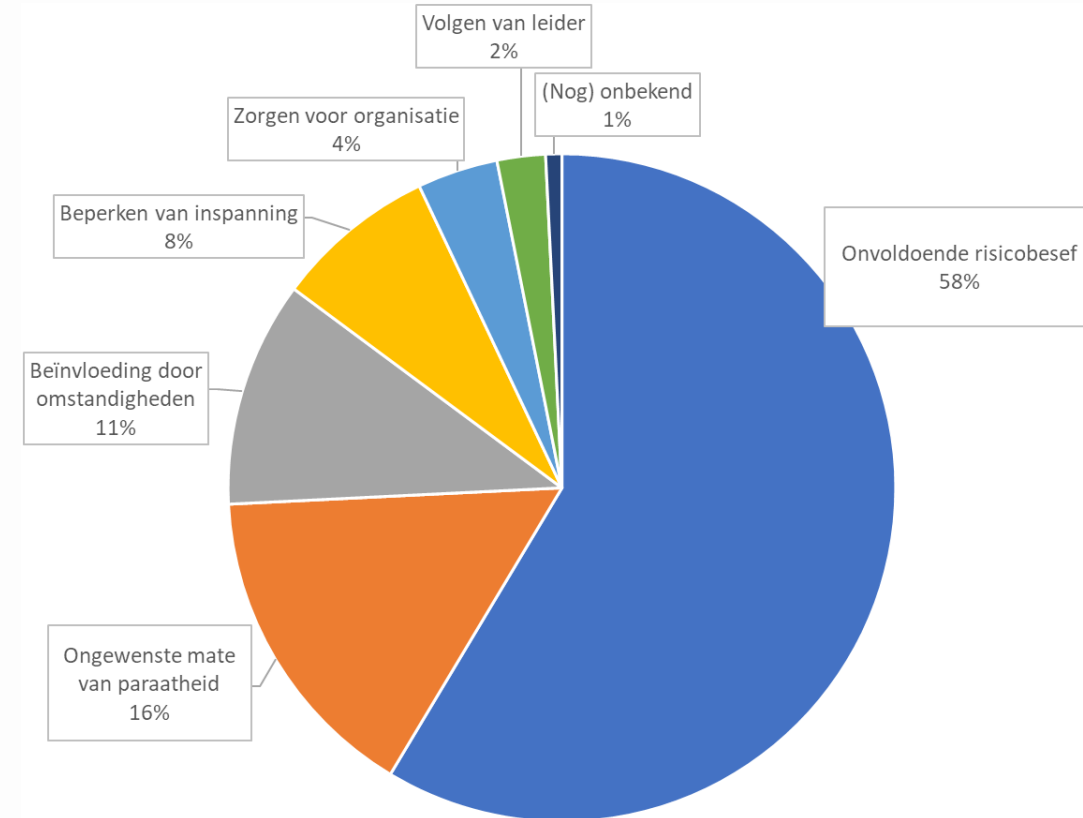
Intermezzo: gedragsfactoren

Incidenten: gedragsfactoren

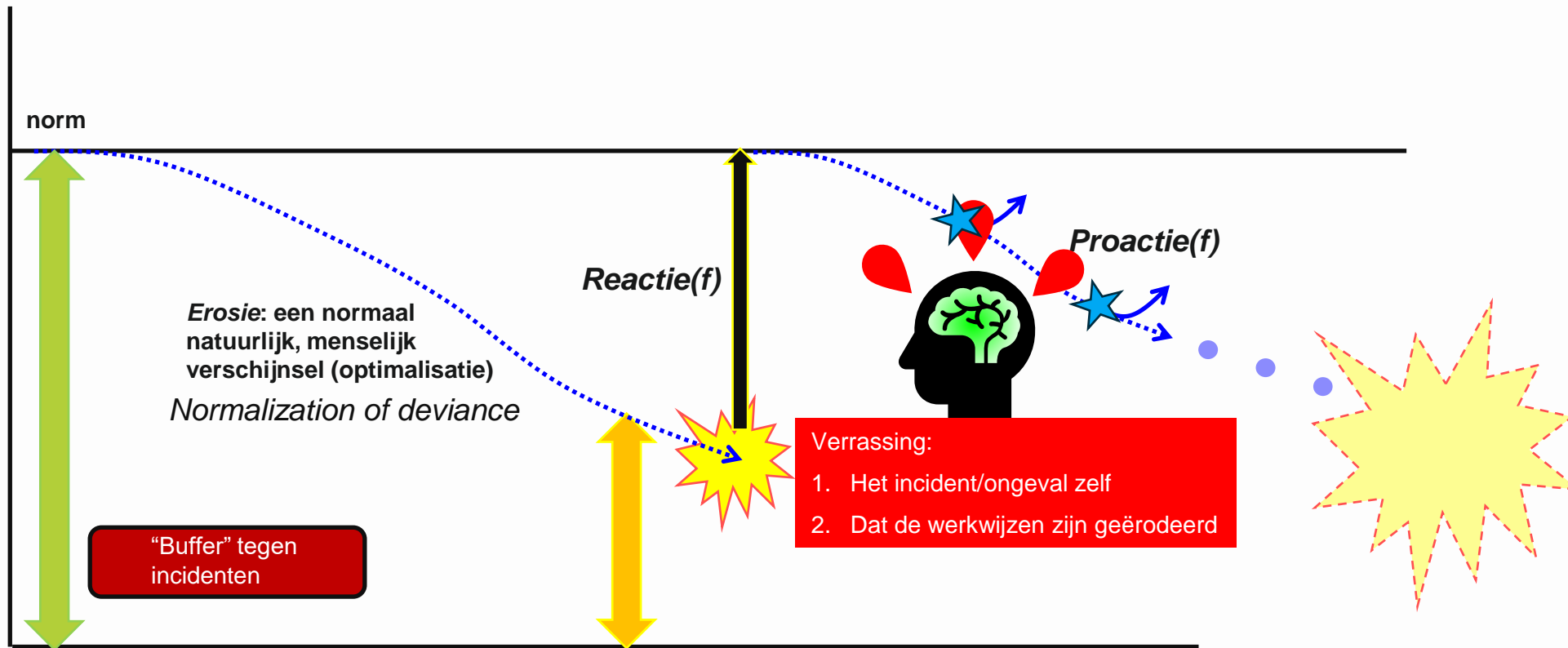
1. Onvoldoende risicobesef (58%)

Het besef van de risico's van de werkzaamheden is onvoldoende. Dit kan ontstaan doordat een medewerker het risico simpelweg niet kent, maar ook om zij/hij het al zo vaak heeft meegemaakt dat zij/hij eraan gewend is geraakt. Het natuurlijke alarm niet (meer) af.

Onvoldoende risicobesef? Erosie? Habituatie?

Veiligheidsniveau

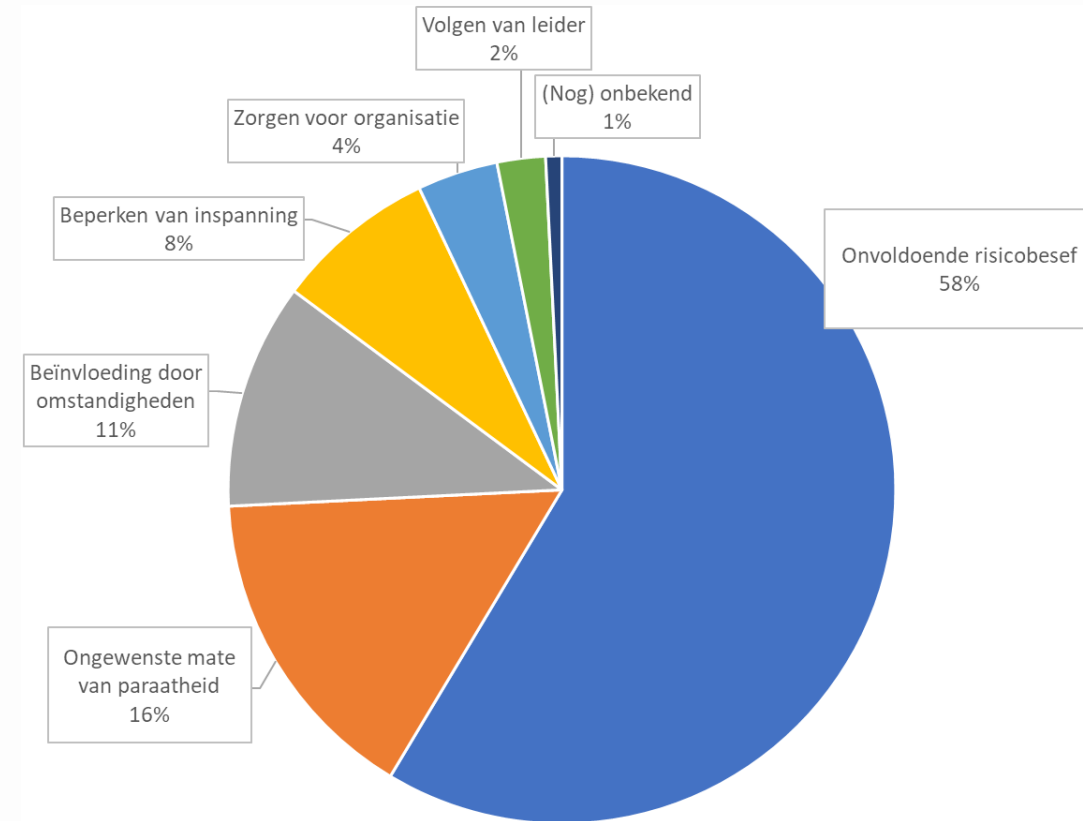

Incidenten: gedragsfactoren

2. Ongewenste mate van paraatheid (16%)

De medewerker handelt sloom en zonder aandacht of juist heel paniekerig en gestrest. Zij/hij heeft niet de gewenste mate van paraatheid.

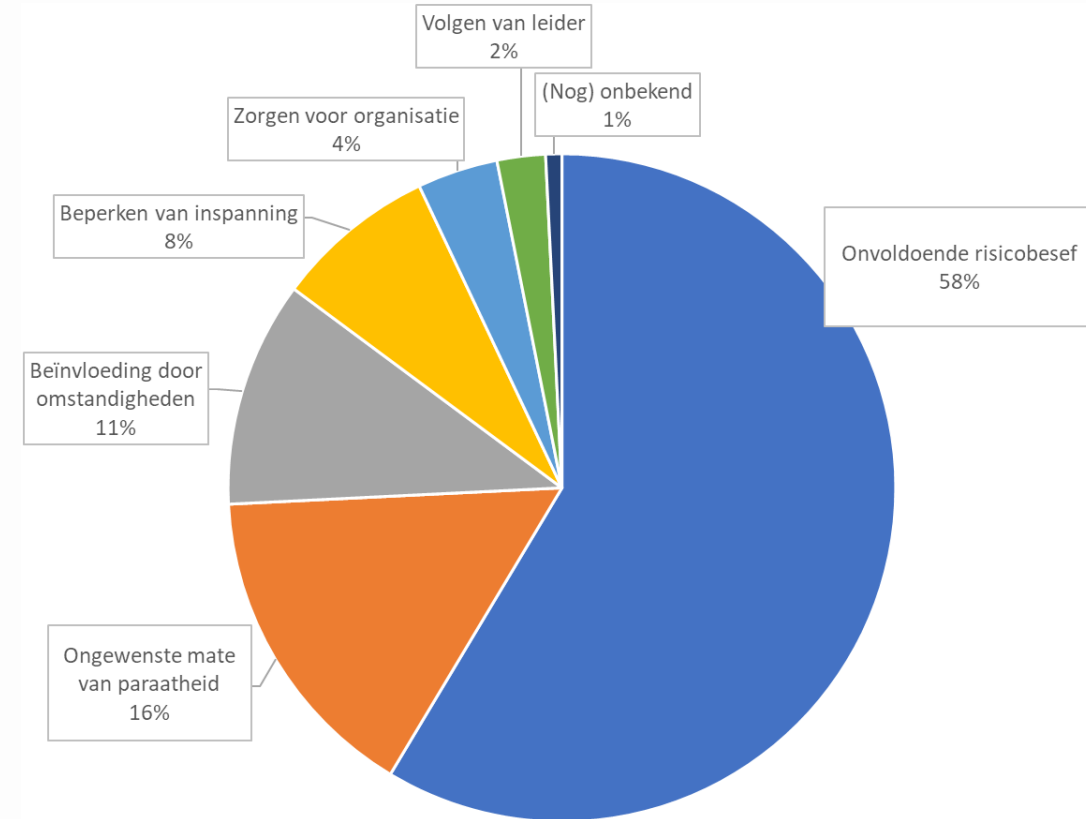
De werkgroep ziet een sterke samenhang tussen het niet volgen van procedures (zie eerdere sheet) en onvoldoende risicobesef. Als iemand de risico's onderschat, is hij of zij immers sneller geneigd om 'een bochtje af te snijden'.

Incidenten: gedragsfactoren

3. Beïnvloeding door omstandigheden (11%)

De medewerker laat zich beïnvloeden door ongewenste prikkels uit de werkomgeving zoals een rommelige werkplek of geluidsoverlast. Dit zorgt voor onveilig werkgedrag.

Netbeheer
Nederland

Is onveilig
menselijke
werkgedrag

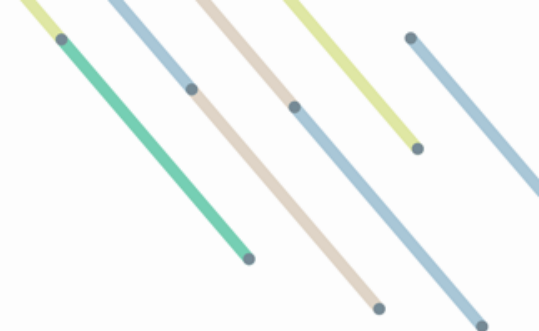
Niet per se

Oproep: onderzoek gewenning

A ship in port is safe, but that's not what ships are built for.

Oproep: onderzoek gewenning

Samen zetten wij
veiligheid op 1

Dankjulliewel